

Burchtwallen

Plattegrond van de burchtwallen

Burchtwallen

De menhir van Reckingen

mersch

Préhistorische sporen en getuigenissen

Veilig in de vluchtburcht

+ WICHTELSLEE

De „Wichtelslee“ behoort tot de vluchtburchten die als bescherming voor de bevolking tegen plunders en krijgers werden opgericht. Graven en wallen werden uitgegraven, houten afschuttingen of stenen muren werden opgericht om op een strategische manier de mijnsproten te verdedigen. Bij gevaar trokken de omliggende boeren zich met hun vee in deze constructies terug en moesten hun eigen hebben en houden in de handen van de plunders achterlaten om zich zo het leven te redden.

De „Wichtelslee“ behoort tot de vestigingen „Abschnittswall“ (brugsporen). Deze vluchtburchten werden doorheen de geschiedenis gebruikt. Andere vluchtburchten in de nabije omgeving zijn „Burggruof“ bij Marienthal, „Aleburg“ bij Nommern en „Casselt“ bij Lorentzweiler.

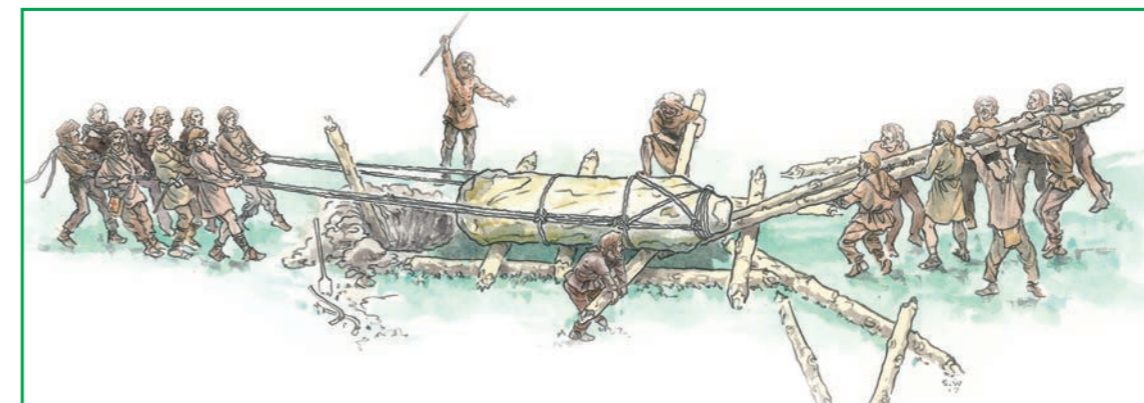
DE MENHIR VAN RECKINGEN

Op de „Béisenerbiërg“ naast de „Änelterkapell“ staat één van de oudste Luxemburgse monumenten, de menhir – ‘hinkelstein’ van Reckingen. De steen, die zich eeuwenlang, ongeacht in de bodem van een wei toebehoërend aan de familie Steichen bevond, werd door Maisy en Robert Weyrich-Fischbach en Roger Kugener, leden van „Amis du Vieux Mersch“ in 1978 als menhir erkent en 30 meter van zijn oorspronkelijke vindplaats verplaatst.

De 3 meter hoog, met een doorsnede van 0,70

m dik en ongeveer 4 tonnes zware ‘Hinkelstein’ uit zandsteen heeft een geelbruine kleur door zijn ijzergehalte.

Het nationale museum heeft tijdens het jaar 2001 een archeologische opgraving laten uitvoeren op de vindplaats en kon de menhir onder de neolithische periode (het jonge steentijdperk) klasseren. Hij behoort tot de groep menhirs van de mensapen. De ‚Hinkelstein‘ van Reckingen is de eerste archeologische bezette menhir in Luxemburg.

De menhir wordt opgericht

COMMUNE DE MERSCH

Château de Mersch
Tel.: 32 50 23 - 1

INFORMATIONS TOURISTIQUES

Tel.: 32 96 18 (juillet/août)

www.mersch.lu

IMPRESSUM

Photos:
Geschichtsfrënn
Nico Lucas

Texte:
Geschichtsfrënn
Guy Pauly

Illustrations:
Geschichtsfrënn
Serge Weis

Layout:
NO LIMITS

Mamerleeën

De burchtwallen Wichtelslee

De Mamerleeën

„Recki“ en zijn menhir

+ MAMERLEEËN

De „Mamerleeën“ zijn een uniek grottenstelsel in Luxemburgse zandsteen. Zij vormen zich in natuurlijk zandsteen en eveneens als een uitgedijd, vlak net van onnatuurlijke mijngangen in het aardoppervlak.

De natuurlijke grotten van „Mamerleeën“ zijn door hun kenmerkende breukvorming in de Luxemburgse zandsteen ontstaan. Het vertakte en uitgedijde mijngangensysteem werd echter met de mensenhand gecreëerd. De gezamenlijke grotten- en mijngangen liggen aan de linkerzijde van de Mamer aan de Oostkant van het zandsteenplateau, en ten noorden van het dorp Schönfels. Het grotten-

Huellee

en mijnsysteem strekt zich uit van de „Huelle“ in het zuiden over duizend meter naar het noorden toe, richting Mersch.

De „Mamerleeën“ zijn zonder enige twijfel als ondergrondse steengroeven te verklaren. Spijtig genoeg kon niemand tot op heden noch het tijdsperk noch de grondlegger van deze aanzienlijke historische mijn vaststellen. Het is zeker dat men in de „Mamerleeën“ een bepaalde steenader heeft gevolgd en harde zandsteenagglomeraat heeft gewonnen. Men kan voorzeker aannemen, dat het de bijzondere mechanische en minerale eigenschappen van dit gesteente waren die de doorslag gaven voor de moeilijke en bovenmatige ondergrondse ontginning.

Tijdens de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw hebben speleologen de grotten gemeten en hen een naam toegekend. Verscheidene grotingangen worden met een speciaal raster gesloten tijdens de periode vanaf 15 november tot 15 april, om de overwinterende vleermuizen te beschermen. Vanaf het „Cloushaff“ zijn de grotten gemakkelijk te voet bereikbaar.

Ondergrondse ontginning in de „Mamerleeën“

Huellee

Het kasteel Schönfels hangt over de „Mamerleeën“ (rond 1930)

+ Plattegrond +

+ MAMERLACH

De grotten worden sinds mensengeheugen als woning gebruikt. In de wouden van de gemeente Mersch hebben ook tijdens het nieuwe tijdperk kolenbranders gehuisd en gewerkt om houtskool te gewinnen. Men gaat ervan uit dat deze mensen de natuurlijke en ruimste zandsteengrotten als onderkomen of als woning hebben gebruikt.

De uitgravingen in de grot „Karelslee“ bij Waldbilling bewijzen dat deze en ook soortgelijke grotten van uit het mesolithicum (midden stenentijdperk) tot tijdens de Middeleeuwen als woning werden gebruikt.

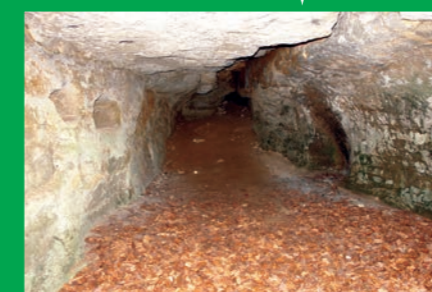
Het „Mamerlach“, hoewel in hetzelfde zandsteenplateau gelegen, behoort echter niet tot dit grottenstelsel van de „Mamerleeën“. Het „Mamerlach“ werd ook niet als steengroeve gebruikt. Deze natuurlijke grot heeft een lengte van tien meter en een breedte van twee tot vier meter. Enkele nissen zijn aan de rots wanden te herkennen. Waarschijnlijk waren de grotten door een houtstructuur ondersteund zoals

de vele inkepingen waarop het hout rustte, bewijzen.

In verticale richting bestond vroeger een verbinding over een „Doline“ (trechtersvormig dal). De verbinding tot de grot werd echter door het kiezelzand tot niets hervormd. Opgepast, gevaar naar beneden te vallen! De „Wichtelcherslee“ tegenover de „Hunnebour“, vertoont eveneens inkepingen die vroeger de houten balken droegen. Inkepingen op een hoogte van twee meter laten vermoeden dat er een verdieping bestond. De rots wanden werden uitgebouwd om de grotten een groter en meer bewoonbaar aanzicht te geven.

Mamerlach, grotingang

Mamerlach, binnenruimte

Wichtelcherslee, grotingang

Wichtelcherslee, binnenruimte